

КОВАЛІВСЬКИЙ ЛІЦЕЙ НИЖНЬОВЕРБІЗЬКОЇ СІЛЬСЬКОЇ РАДИ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Директор ліцею

Оксана БОДНАРУК

Наказ № _____ від _____

ІНСТРУКЦІЯ №45

Інструкція з охорони праці при роботі на токарному верстаті по металу

1. Загальні вимоги охорони праці

1.1. Ця інструкція з охорони праці для учнів при роботі на токарному верстаті по металу використовується для забезпечення безпечного виконання робіт на токарному верстаті по металу та проведення занять з предмету технології (технічна праця), попередження випадків травмування учнів у майстерні ЗЗСО.

1.2. До роботи на токарному верстаті під керівництвом вчителя технології допускаються учні, які вивчили *інструкцію з охорони праці та техніки безпеки при роботі на токарному верстаті по металу*, пройшли інструктаж з охорони праці та безпечних методів роботи і не мають протипоказань за станом здоров'я. Проведення інструктажу з охорони праці оформляється в журналі реєстрації інструктажів для учнів.

1.3. Учні в навчальній майстерні повинні дотримуватися правил поведінки, охорони праці і техніки безпеки, розкладу навчальних занять.

1.4. У робочій зоні можливий вплив на учнів наступних небезпечних факторів:

- травмування очей відлітаючою стружкою при обробці металів, при роботі без захисних окулярів;
- травмування при поганому закріпленні деталі, різця, при відсутності захисного екрана;
- ураження електричним струмом при несправності електрообладнання верстата і заземлення корпусу;
- висока температура поверхні оброблюваних деталей та різця;
- підвищений рівень вібрації;
- недостатня освітленість робочої зони, наявність прямого та відбитого відблиску.

1.5. Нещасні випадки під час роботи на токарному верстаті можуть статися в разі:

- відсутності або несправності засобів захисту;
- слабкому кріпленні деталі, різця;
- несправності електрообладнання, зокрема - заземлення, занулення;
- безладу на робочому місці.

1.6. При роботі на токарному верстаті по металу використовується спецодяг: халат бавовняний, фартух з наруківниками), берет, захисні окуляри. На підлозі біля верстата повинна бути дерев'яна решітка з діелектричним гумовим килимком.

1.7. Учні в навчальній майстерні повинні дотримуватися правил пожежної безпеки, знати місця розташування первинних засобів пожежогасіння, медичної аптечки.

1.8. При нещасному випадку потерпілий або очевидець нещасного випадку зобов'язаний негайно повідомити вчителя технології, який у свою чергу повідомляє про це директора закладу освіти (за його відсутності - іншу посадову особу).

1.9. Учні у навчальній майстерні повинні дотримуватися порядку виконання роботи, правил особистої гігієни, утримувати в чистоті своє робоче місце, виконувати на токарному верстаті по металу тільки ту роботу, яку доручив безпосередньо вчитель технології.

1.10. Про всі помічені несправності токарного верстата по металу, обладнання та пристроїв необхідно негайно повідомити вчителя технології.

1.11. Учні, що допустили невиконання або порушення цієї інструкції з охорони праці та техніки безпеки для учнів при роботі на токарному верстаті по металу, притягуються до відповідальності згідно зі Статутом ліцею, а з усіма учнями класу проводиться позаплановий інструктаж з охорони праці.

2. Вимоги охорони праці перед початком роботи

2.1. Акуратно надіти спецодяг (фартух з наруківниками або халат, берет або косинку) і застібнути всі гудзики, сховати волосся під головний убір.

2.2. При виконанні вперше робіт на токарному верстаті по металу, учень повинен пройти інструктаж з охорони праці у вчителя технології.

2.3. Перевірити наявність, стан і надійність захисного огороження.

2.4. Перевірити надійність з'єднання захисного заземлення (занулення) з корпусом токарного верстата по металу.

2.5. Розташувати заготовки та інструменти в певному порядку на приставний тумбочці або спеціальному пристосуванні, прибрати все зайве.

2.6. Візуально оглянути обладнання токарного верстата по металу, інструмент, визначити їх справність і готовність до використання.

2.7. Робоче місце має бути чистим і добре освітленим, проходи та місце біля токарного верстата по металу - вільні.

2.8. Перевірити справність пристроїв кріплення деталі та різця, а також відсутність тріщин.

2.9. Надійно закріпити різець та деталь, яку обробляєте, витягніть ключ з патрона і покладіть на встановлене місце.

2.10. Надіти захисні окуляри.

2.11. Перевірити роботу токарного верстата по металу на холостому ходу та справність пускової коробки шляхом включення і виключення.

2.12. При виявленні несправності повідомте вчителя технології та без його вказівки до роботи не приступайте.

3. Вимоги охорони праці під час роботи

3.1. Забезпечте правильну установку деталі та міцність кріплення, при необхідності виконайте очистку кріпильних поверхонь.

3.2. Оброблювану деталь міцно і жорстко закріпіть.

3.3. Плавна підводьте різець до деталі, яку обробляєте, не допускайте збільшення перерізу стружки.

3.4. Користуйтеся тільки справним різцем, якщо ріжучі кромки затуплені або викришилися, необхідно повідомити вчителя технології та замінити різець.

3.5. Щоб уникнути травми у процесі роботи на токарному верстаті забороняється:

- нахилити голову близько до різця або патрону з рухомою деталлю;
- спиратися ліктем, класти лікті на верстат, дозволяти це робити іншим учням;
- проводити роботу на токарному верстаті по металу в рукавицях або рукавичках, а також із забинтованими пальцями;
- передавати, кидати або приймати предмети або інструменти через обертові частини токарного верстата по металу;
- під час роботи верстата відкривати і знімати захисні огороження та запобіжні пристрої;
- класти на токарний верстат по металу деталі та інструмент;
- вимірювати деталі, які обробляєте, охолоджувати різець, чистити та прибирати стружку з верстата до повної його зупинки;
- перевіряти рукою чистоту поверхні оброблюваної деталі при працюючому верстаті;
- зупиняти токарний верстат по металу, виконуючи гальмування патрона руками;
- підтримувати або ловити рукою відрізану деталь;
- видаляти металеву стружку і пил;
- охолоджувати ріжучий інструмент або деталь, що обробляється, за допомогою мокрої ганчірки;

- відходити від верстата, не переконавшись у його повній зупинці та відключенні.

3.6. Перш ніж вийняти деталь з патрона або притискного пристрою, потрібно зупинити верстат, для чого відвести різак токарного верстата по металу від оброблюваної деталі на безпечну відстань і вимкнути обертання.

3.7. При виникненні вібрації зупинити токарний верстат по металу. Перевірити кріплення різця й заготовки, повідомити вчителя технології і під його керівництвом вжити заходів щодо усунення вібрації.

3.8. При виконанні роботи на токарному верстаті по металу виконуйте вимоги цієї інструкції з охорони праці.

4. Вимоги охорони праці після закінчення роботи

4.1. Відвести різець від оброблюваної заготовки та вимкнути верстат.

4.2. Акуратно прибрати стружку і металевий пил з верстата за допомогою щітки. Забороняється здувати стружку ротом або зм'ятати її руками.

4.3. Очистити та акуратно скласти заготовки та інструмент у відведене місце.

4.4. Привести в порядок своє робоче місце, засоби індивідуального захисту.

4.5. Повідомити про всі несправності та недоліки, виявлені під час роботи токарного верстата по металу, вчителю технології.

4.6. Зняти спецодяг, захисні окуляри та ретельно вимити руки з милом.

4.7. Виходьте з навчальної майстерні тільки з дозволу вчителя технології.

5. Вимоги охорони праці в аварійних ситуаціях

5.1. При раптовому відключенні електрики негайно вимкніть пускову кнопку.

5.2. При виникненні несправності в роботі токарного верстата по металу, поломки різця, несправності заземлення корпусу, припинити роботу, відвести різець від обертової деталі, вимкнути верстат і повідомити про це вчителя технології. Без дозволу вчителя до роботи не приступати.

5.3. При загорянні електроустаткування токарного верстата негайно вимкнути його, повідомити вчителя технології та приступити до гасіння осередку загоряння вуглекислотним, порошковим вогнегасником або піском.

5.4. У разі виникнення аварійної ситуації, небезпеки для свого здоров'я чи здоров'я інших учнів, відключити токарний верстат по металу, покинути небезпечну зону та сповістити про небезпеку вчителя технології.

5.5. При отриманні учням травми повідомити про це вчителя технології. Педагог в свою чергу надає першу долікарську допомогу потерпілому та повідомляє про те, що трапилося адміністрації закладу освіти.

Інструкцію розробив

_____ (підпис)

_____ (прізвище, ініціали)

ПОГОДЖЕНО:

Голова ПК ліцею _____

_____ (підпис)

_____ (прізвище, ініціали)

З інструкцією ознайомлений (а) _____

_____ (підпис)

_____ (прізвище, ініціали)

«__» _____ 2025р.

З інструкцією ознайомлений (а) _____

_____ (підпис)

_____ (прізвище, ініціали)

«__» _____ 2025р.